

8e jaargang, no. 8 · oktober 2015

[inst] ALLICHT

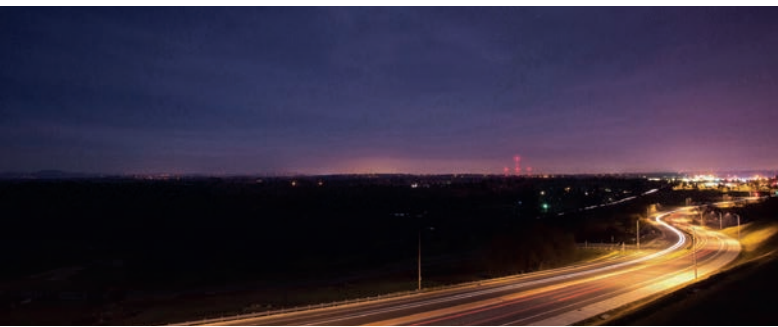
lichtmagazine voor professionals

Lichtgevende fietskettingen • Just plug it in: lichtmast met stekker

Beeldend beleidsplan • De evolutie van sensortechniek

Zeg het met plaatjes: het beeldend beleidsplan

Hoe betrek je burgers en bedrijven actiever bij het lichtbeleid? Zeven gemeenten in Overijssel en Drenthe denken de oplossing te hebben gevonden met een online beeldend beleidsplan.

• door Rien Kort

Een pak papier van gemiddeld 40 tot 200 pagina's vol technisch vakjargon, dat nauwelijks wordt gelezen. Daaf de Kok van Licht en Donker Advies maakt zich geen illusies over de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van een gemiddeld beleidsplan voor openbare verlichting. "Binnen overheden is het een zelden gelezen document. Je mag van geluk spreken als men de samenvatting of begeleiden-de tekst heeft doorgenomen." Vaak is het een gewoonte om details voor beheer en uitvoering in het beleidsplan te voegen en alle ins en outs aan het bestuur voor te leggen.

Stapel paperassen

In deze tijd kun je eigenlijk niet meer aankomen met een stapel paperassen, stelt De Kok. "De combinatie van internet en eigentijdse informatiedragers, zoals de iPad en mobiele telefoon, hebben de wijze waarop het politieke apparaat informatie tot zich neemt ingrijpend veranderd. Tijdens raadsvergaderingen swipen raadsleden online gemakkelijk en snel naar de benodigde informatie."

Online platform

Licht en Donker Advies produceerde daarom samen met de gemeenten Tynaarlo en Schiedam een prototype online beeldend beleidsplan, dat verder is ontwikkeld met een groep van zeven gemeenten in Drenthe en Overijssel (Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Zwartewaterland, Ommen, Lossen en Westerveld). In 2015 resulteerde dit in de lancering van overijssel.verlichtinginbeeld.nl, een online platform waarop alle beleidsplannen en uitvoeringsprojecten zijn terug te vinden. Deze plannen worden rond de jaarwisse-

ling door de gemeenteraden vastgesteld. Gebruikers krijgen letterlijk en figuurlijk beeld van de functie van verlichting, de belangrijkste lichtbronnen en de (on)gewenste impact van verlichting op de directe omgeving. Factsheets over gebieden (bedrijventerreinen, dorpscentra, woonwijken, buitengebied, enzovoort), lichtbronnen (aanlichting gebouwen, reclameverlichting, sportvelden, woningen, stallen, etcetera) en thema's (duurzaamheid, veiligheid, led, dimmen, en meer) geven steeds de huidige situatie en de gemeentelijke beleidskeuzes weer.

Aantrekkelijk en overzichtelijk

Overzichtelijkheid en gebruikersvriendelijkheid waren leidend tijdens de totstandkoming van het beeldplan, aldus De Kok: "Vandaar de Wikipedia-achtige opzet met praktische doorklikmogelijkheden, zodat elke gebruiker snel vindt wat hij zoekt. De gepresenteerde informatie staat bondig in jip-en-janneketaal verwoord, met een absoluut minimum aan technische of ingewikkelde termen." De site is bovendien royaal doorspekt met beeldmateriaal van openbare en overige lichtbronnen binnen de betreffende gemeente, want: "Met een aantrekkelijke en overzichtelijke presentatie krijg je sneller inzicht in licht en donker in de openbare ruimte. Het brengt verlichting dichterbij huis. Een foto zegt nou eenmaal meer dan 1000 woorden." Dit najaar stellen de gemeenten de online beleidsplannen ook beschikbaar voor burgers en bedrijven. "Door de informatie op de site te delen met de samenleving, betrek je inwoners en ondernemers nauwer bij het beleid. Het doel is om zo de juiste vorm van verlichting op de juiste plaats te creëren."

Bewuster omgaan met licht

De samenwerking van de deelnemende gemeenten richt zich mede op het terugdringen van lichthinder en lichtvervuiling. Volgens Hennie Rodijk van de gemeente Raalte wordt dat mikpunt bereikt door een nieuwe weg in te slaan met informatiedeling. Hij is daarom enthousiast over het idee van een beeldend beleidsplan als online document. Naast de gemeentelijke organisatie prikkelt de online tool ook burgers en bedrijven tot een bewustere omgang met licht in de openbare ruimte. “Hinder of verspilling is overal aanwezig. Van een ongelukkig geplaatste lichtmast tot het lampje in een portiek, van de felle gloed van een industrieterrein tot te royaal verlichte sportvelden.” Aansporen tot een mentaliteitsverandering door het delen van kennis is daarom een must. “Met dit initiatief hopen we overlast te voorkomen en energiebesparingen te realiseren.”

Kickstarter

Voor dat bewustwordingsproces kun je niet buiten moderne communicatiemiddelen, weet Rodijk. “Wie gaat thuis een beleidsplan bestellen? Niemand. Terwijl het wel ons doel is om samen met de gemeenschap onze openbare verlichting in te vullen. Aangezien internet en social media leidend zijn bij de hedendaagse informatiegaring, is het niet meer dan logisch om onze communicatie vooral langs deze wegen te laten lopen, met het beleidsplan als kickstarter van het hele proces.” Raalte organiseert samen met maatschappelijke organisaties bijeenkomsten waar burgers en bedrijven openbare en particuliere verlichting kunnen becommentariëren. Hun input wordt vervolgens meegenomen in het definitieve beleid. Via een online enquête kan iedereen zijn of haar mening geven over het beleid en over de verlichting in de eigen omgeving. Het online platform biedt een doordacht overzicht van alle do’s en don’ts over verlichting in de publieke ruimte. “Zeer gebruiksvriendelijk met veel beeld en weinig ingewikkelde teksten. Dankzij de sterk visuele presentatie ontstaat meer herkenning en begrip, dat volgens ons leidt tot een hogere mate van betrokkenheid.”

Geen belemmering

Met de noodzaak van een nieuw beleidskader voor openbare verlichting en de wens om het verlichtingsbewind maatschappelijk breder onder de aandacht te brengen, sloot ook de gemeente Ommen zich aan bij het Bewust Verlichtingsproject. “De gekozen structuur van een beeldplan stond ons ontzettend aan”, vertelt Berend Jan Gerrits van de Bestuursdienst Ommen-Hardenberg. “Met foto’s zeg je meer dan met woorden. Gemakkelijk in gebruik, breed toegankelijk en een digitale knop voor burgers en bedrijven om hun mening direct terug te koppelen. Kort samengevat beschikken we sindsdien over een gestroomlijnd instrument voor beleidsaanpassingen.” Het beeldend beleidsplan brengt een aantal aantrekkelijke voordelen met zich mee voor de betrokken gemeenten.

“Vanwege de samenwerking kunnen de betrokken gemeenten besparen op de kosten voor de ontwikkeling van de websites. De korte en bondige weergave van gegevens verhoogt de leesbaarheid, en de ongecompliceerde routing op de site zorgt voor een soepel overschakelen van het ene naar het andere thema.” Deze flexibel functionerende informatiebron zal een positieve invloed krijgen op toekomstige besluitvorming rond openbare verlichting, verwacht Gerrits. “Telefoontjes of het opstellen van lange mails zijn niet langer nodig. Via een knop kan iedereen zijn ei kwijt over verlichting. Elke belemmering om snel en makkelijk te reageren is weggenomen.”

Bijdragen aan dialoog

Volgens Gerrits is verlichting al steeds meer gaan leven binnen alle lagen van de bevolking. Vooral het donker-waar-het-kan-licht-waar-nodig-principe staat volop in de belangstelling. “Sinds vijf jaar heeft dit begrip enorm aan populariteit gewonnen. Het beeldend beleidsplan helpt dit verder te vergroten.” De lancering komt op een goed moment. “We staan aan de vooravond van een grootschalige vervanging. Juist nu kan de website een belangrijke bijdrage leveren aan de dialoog tussen overheid en samenleving. Over waar verlichting moet blijven staan en waar juist niet. Het geeft duidelijker inzicht in wat er leeft onder de mensen.”

Een nieuwe weg inslaan met informatiedeling

Samenwerking met IGOV

Het IGOV moedigt de ontwikkeling naar online kennisdeling aan en staat aan de vooravond van het digitaal ontsluiten van kennis. Het sluit naadloos aan op de plannen rond de oprichting van OVLNL waar het online beschikbaar stellen van kennis via een landelijk openbare verlichtingsportaal een centrale rol krijgt. IGOV-voorzitter Arthur Klink: “Gebruikers krijgen hiermee een enkele, centrale ingang waar ze snel documenten, publicaties en vakliteratuur kunnen vinden. Volledig, actueel en gerubriceerd. Adviesbureaus en auteurs krijgen een platform om hun producten direct naar de doelgroep te brengen en een stimulans naar meer kennisontwikkeling.”

www.igov.nl

IGOV Kort

• Ook dit jaar organiseert IGOV Innovatie Platform voor haar leden weer een excursie naar lichtfestival GLOW in Eindhoven, deze keer op donderdag 12 november.